

Ἡ κυρία Κατερίνα Ἀνδρεάδη μετὰ τὸ «Ἀγρίμι» ἀνεβίβασεν εἰς τὸ θεατράκι τῆς τῆς πλατείας Κυριακοῦ ἕνα μονόπρακτο ἀγγλικὸ τοῦ Μπῆρρυ—μετάφρασις τῆς κ. Καραπαναγιώτη—μὲ τὸν τίτλον «Τὰ παράσημα τῆς Γρηούλας» καὶ ἕνα τρίπρακτο τοῦ Ζεραλντὺ μὲ τὸν τίτλον «Ἄν ἦθελα».

Στὸν καιρὸ τοῦ μεγάλου πολέμου, στὸ Λονδίνο, μιὰ γρηούλα, ἡ κυρὰ Ντόγουϊ, μόνη, ἔρημη, ἀκληρῆ, δὲν μπορεῖ νὰ συνηθίσῃ στὴ σκέψι ὅτι ὁ πόλεμος ποὺ εἶνε πόλεμος γιὰ ὅλους, μονάχα γι' αὐτὴν (δὲν ἔχει κανένα γιὰ τὸν ὁποῖον νὰ πονᾷ, νὰ ἀνησυχῇ, νὰ ἀγωνιᾷ), καταστᾶ νὰ μὴν εἶνε πόλεμος. Στὶς ἐφημερίδες μιὰ μέρα βλέπει πῶς ἕνας στρατιώτης τοῦ λαμπροτέρου ἀγγλικοῦ συντάγματος, τοῦ περίφημου σκωτσέζικου «Μαύρου Συντάγματος» ἔχων, κατὰ τύχην, τὸ ὄνομά της, ἀνδραγαθεῖ. Μὲ τὴ φαντασία της τὸν...υιοθετεῖ. Γράφει μόνη της γράμματα ποὺ τάχα προέρχονται ἀπὸ τὸ παιδί της, μετακομίζει σὲ μιὰ συνοικία ποὺ νὰ μὴ ξέρουν ὅτι εἶνε ἀκληρῆ καὶ ἐκεῖ μὲ τὶς ἄλλες γρηούλες—μητέρες σάν κι' αὐτὴν μὲ παιδιὰ στὸν πόλεμο—μιλεῖ γιὰ τοὺς ἀπόντας. Δείχνουν τὰ γράμματα ποὺ παίρνουν ἢ κάθε μιὰ ἀπὸ τὸ παιδί της ἔξω ἀπὸ τὴν κυρὰ Ντόγουϊ ποὺ τὰ φιλᾷ θρησκευτικὰ στὸν κόρφο της. Μία μέρα ὁ πάστῳρ της συνοικίας ἔρχεται καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἔφθασε καὶ εἶνε ἔξω ὁ...γυιὸς της. Μπαίνει μέσα ὁ λεβέντης Σκωτσέζος. Ἐρχεται νὰ γνωρίσῃ τὴν μάννα του ποὺ ξέρει πῶς δὲν εἶνε τίποτε γι' αὐτόν. Τὴ λέει «γρηὰ κατεργάρα», τῆς μιλεῖ ἀσχημα, ἀλλὰ ἡ στοργὴ της, ἡ γεμάτη ταπεινὴ ἀγάπη, ἡ ἐξήγησις ποὺ τοῦ δίνει συγκινοῦν τὸ (ἔρημο ἐπίσης καὶ χωρὶς κανένα) παλληκάρι. Ὅταν σὲ λίγες μέρες θὰ φύγῃ (ἢ ἀδειᾷ του εἶνε σύντομη) πάλι γιὰ τὸ μέτωπο, θὰ ἔχῃ δηλώσει στὶς ἀρχές ὅτι ἡ κυρὰ Ντόγουϊ εἶνε ἡ πλησιέστερή του συγγενής, ὥστε «νὰ παίρῃ τὸ βοήθημα». Τὴν ἔχει κάνει πια μάννα του ὅπως καὶ ἐκεῖνη εἶχε θρῆ, στὸ πρόσωπο τοῦ ἕως πρὸ ὀλίγου ἀγνωστοῦ νέου, ἕνα παιδί λατρευτὸ. Τῆς ἀφίνει τὸ σκωτσέζικο σκουφοῦ τοῦ καὶ τὴν μπλέ κορδέλλα—ἐμβλημα τοῦ συντάγματος—ποὺ ἐστόλιζε τὸν ἀριστερὸ ὦμο τοῦ χιτωνίου του. Στὴν τρίτη εἰκόνα τοῦ ἔργου, ἡ γρηούλα αὐτὰ τὰ ἐνθύμια τακτοποιεῖ στὸ κομὸ τοῦ φτωχικοῦ της, ὅταν μὲ δραματικώτατη ἐγκαρτέρησι, σὲ μιὰ σκηνὴ ποὺ ὀλοκληρῶνει τὴν οὐσίαν τοῦ ἔργου, φέρουσα τὴν περηφάνειαν γιὰ τὸν ἥρωισμό καὶ τὸ σπαραγμὸ γιὰ τὸ θάνατο (ποὺ μόνον ἀπὸ τὸ ἀφῶνο παίξιμο τῆς γρηούλας

πρέπει νὰ καταλάβῃ ὁ θεατῆς) τοῦ «γυιοῦ» της καρφῶνει στὸ στήθος της μιὰ σημαιοῦλα ἐγγλέζικη καὶ παίρνει τὸν κουβᾶ καὶ τὰ σφουγγαρόπανα της γιὰ τὴ δουλειὰ της. Εἶνε καθαρίστρα καὶ πηγαίνει νὰ «ὕπηρετήσῃ» κι' αὐτὴ κατὰ τὸν τρόπο της, κάμνουσα τὸ φτωχικὸ καθήκον της. Εἰς τὸ κομὸ ἔχει τακτοποιήσει τοῦ ἀγαπημένου, ποὺ δὲ θὰ ξαναγυρίσῃ ποτὲ πιά, τὰ ἐνθύμια. Εἶνε αὐτὰ «Τὰ Παράσημα τῆς Γρηούλας»!

✱

Πρωτότυπο καὶ ἰδιαίτερα εὐτυχὲς ὡς εὐρημα τὸ ἔργακι αὐτό, συγκινεῖ γιὰτὶ εἶνε ἀνθρώπινη ζωὴ, μολονότι, τεχνικῶς, εἶνε ἀδύνατο. Ἡ συγκινητικὴ ψυχολογία τῆς ἔρημης γρηῆς ἐγγλέζας ποὺ δημιουργεῖ ἕνα παιδί μὲ τὴ φαντασία της καὶ τὸ ἀγαπᾷ ἔπειτα σάν γυιὸ της ἀληθινόν, ὅπως καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἔρημου παλληκαριοῦ ποὺ θρῖσκει σιγὰ — σιγὰ στὴν «κατεργάρα» γερόντισσα μιὰ στοργικὴ μητέρα, μιλοῦν τόσο πολὺ στὴν ψυχὴ ποὺ ἄθελα συγκινοῦν. Ἀνάλαφρα βέβαια καὶ ὄχι ἔντονα, συγκινοῦν ὁμως πάντα.

Ἡ κυρία Ἀνδρεάδη πρώτην φοράν ἐμφανιζομένη σὲ ρόλο γρηούλας, ἐπέτυχεν νὰ δημιουργήσῃ μιὰ «μάσκα» γεροντικὴ πολὺ καλὴ. Ποῦ καὶ ποῦ βέβαια ἡ φωνή, τὸ θάδισμα, ἡ σβελτάδα στὴν κίνησι, προεδίδαν τὴν πραγματικότητά καὶ εἰς τὴν τελευταία σκηνὴ τοῦ ἔργου τὸ παίξιμο δὲν ὑπῆρξεν ἐξ ἴσου περιφημο ὅπως στὶς ἄλλες. Φυσικὰ αὐτὸ δὲν μεταβάλλει τὴ γενικὴ ἐντύπωσιν ἢ ὁποῖα εἶνε ὅτι ἡ συμπαθὴς καλλιτέχνης εὗρηκε τὴν εὐκαιρίαν νὰ σημειώσῃ μιὰ ἐπιτυχία ὡς κυρία Ντόγουϊ.

✱

Τὸν ρόλον τοῦ στρατιώτη — Κένεθ Ντόγουϊ — ἐνεσάρκωσεν ὁ κ. Κωνσταντάρης. Πρόκειται περὶ νέου ἠθοποιοῦ, διὰ πρώτην φοράν ἐμφανιζομένου ἐνώπιον τοῦ ἑλληνικοῦ κοινού. Δημοσιογραφικὸς θόρυθος μᾶλλον ἀσυνήθης μᾶς εἶχε πληροφορήσει προκαταβολικῶς ὅτι εἶχεν ὑπάρξει «μαθητῆς τοῦ Ζουβέ», ὅτι μετέχει τοῦ θιάσου τοῦ «Ἄτενέ» παίξας (:;) πέρυσι τὸν Ὀρέστην εἰς τὴν «Ἡλέκτραν» τοῦ Ζιρωντοῦ καὶ δὲν γνωρίζω τί ἄλλο.

Φαίνεται μάλιστα πῶς εἰδικῶς διὰ τὴν πρῶτην του ἐμφάνισιν ἐδῶ ἐξελέχθη καὶ ἀνεβιβάσθη ἀπὸ τὴν κ. Ἀνδρεάδη τὸ ἔργακι «τὰ παράσημα τῆς Γρηούλας» μὲ τὸν τόσον «ἀθανταδόρικον» ρόλον τοῦ στρατιώτη Κένεθ διὰ τὸν κ. Κωνσταντάρην. Λυποῦμαι διότι ὁ νέος καλλιτέχνης, πλὴν τῆς καλῆς του παραστάσεως, δὲν ἠμπόρεσε νὰ δείξῃ τίποτε ἄλλο κατὰ τὴν πρώτην του ἐμφάνισιν. Ὑπῆρξεν ἀχρῶ

μάστιγος, άψυχος, άκαμπτος, κούκλος όμιλών. Τό φυσικόν και άνατίθευκτον τράκ τής πρώτης έμφανίσεως φταίει; Είχε πράγματι—όπως μου είπαν—κάποιο πυρέτιον τό θράδου εκείνο; Σίγουρα, και οι δύο αυτοί λόγοι έχουν τήν σημασίαν των. Φοβούμαι όμως ότι μόνον αυτοί δέν θά ήσαν άρκετοί διά νά τόν έμφανίσουν οίος ένεφανίσθη. Πάντως δέν είνε διόλου φίλοι του εκείνοι οι όποιοι (έπειδή, διά όποιονδήποτε λόγον, έτσι θέλησαν) του είπαν ή του έγγραφαν ότι στην έμφάνισί του εκείνη έδειξε δέν ξέρω ποια σημαδια μεγάλο ταλέντου και έφερε έως τό ελληνικό παλ κοσένικο δέν ξέρω ποιές «άπηχήσεις». Αύτά όλα είνε «έπταβόεια ρήματα όφθαλμούς έχοντα και ώτα» αλλά δέν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Η όποια είνε ότι ό κ. Κωνσταντάρας πρέπει νά μάθη πάρα πολλά και νά εργασθη πολύ, πάρα πολύ, διά νά μωρήση νά δείξη τό ταλέντο έάν, όπως ευχόμεθα, θά έχη.

Ο διδάσκαλός του—μαθητής του Ζουβέ μάς λέγουν ότι είνε—πρέπει, φανταζόμεθα νά του τό έχη πη πρωτίτερα από μάς. Αν πράγματι ό κ. Κωνσταντάρας τόν είχε δάσκαλο, άς τόν άκούση.

✱

Όσον άφορᾷ τώρα διά τό δεύτερον έργον του προγράμματος, τήν τρίπρακτη κομεντί του Ζεραλντύ «Αν ήθελα» είνε... «Ζεραλντύ 100 τοις εκατό». Δηλαδή μία κομεντί με περίφημο διάλογο και θαυμάσια τή μιάμιση πρώτη πράξι, αλλά με τήν υπόλοιπη μιάμιση σερνόμενη. Η υπόθεσις μία από τάς συνήθεις τραθηγμένες από τά μαλλιά έκζητήσεις (δήθεν περιστατικά γυναικείας ψυχολογίας) χάρις στις όποιες ό κ. Ζεραλντύ (κομψογράφος άλλως μίμητος) θέλει νά λέγεται ό «είδικός

της γυναικείας ψυχολογίας». Η κυρία Άνδρεάδη πολύ καλή σ' ένα ρόλο παντρεμένης νέας, ώμορφης αλλά χωρίς θηλυκότητα και τίμιας γυναικας. Έπειτα από 41 χρόνια άμέμπτου ζωής ξαφνικά άποφασίζει νά μάθη άν μορφή και αυτή ά ξυπνή τόν πόθο και αρχίζει νά προκαλή περιπου όλον τόν κόσμον, Τέλος τήν φιλεί ένας άνόητος νεαρούλης ζάδερφός της και τούς τσακώνει ό άνδρας της. Ο όποιος (ό κ. Άποστολίδης έπαιξε τόν ρόλον όπως θεβαίως δέν θά ήτο δυνατόν νά τόν άποδώση κανείς από τούς καλλιτέχνας τής σειράς του) τότε ανακαλύπτει—και τό φωνάζει—ότι τήν γυναικα του «τήν πωθεί». Έτσι ήσυχάζει αυτή και έξασφαλίζεται τό «χάπυ έντ». Πολύ καλός ό κ. Φαρμράκης εις τόν ρόλον του εξαδέλφου και καλλίτερος από κάθε άλλην φοράν εις τόν δικόν του, ως Μπερτιέ—κατακτητής αδιόρθωτος—ό κ. Μοριδης, τόν όποιον έπίζομεν νά ιδωμεν συνεχίζοντα τήν βελτίωσιν πού έδειξε τήν φοράν αυτήν. Η κυρία Λέλα Ησαία ως Μαρσέλ, ζωντοχήρα παρδαλούτσικη, ανάφτρα αδιόρθωτη. θά ήτο περίφημη αν δέν υπέπιπε σε μερικές ύπερβολές από άπόψεως τουαλεττών. Ίδιως εις τήν δευτέραν πράξιν, θέλουσα με τό κοντό φουστάνι της νά υπογραμμίση τό προκλητικόν του χαρακτήρος του ρόλου πού εδημιουργούσε, τά κατάφερε νά υπάρξη τόσον ύπερβολικά ντυμένη, ώστε νά προκαλήση τήν φαιδρότητα εις τινα σημεια τής πλατείας. Κριμα διότι έπαιξε πρ/υ καλά κατά τά άλλα. Πολύ καλές οι σκηνογραφίες (του κ. Ζωγράφου) και ζωντανή, ιδιαιτέρως έπιτυχής ή μετάφρασις πού δέν σημειώνεται τίνος είνε, αλλά, όπως μου είπαν, έχει γίνει από τόν ίδιον τόν κ. Άνδρεάδην. Γενική έντύπωσις πολύ εύχάριστη.

Π. ΜΟΣΧΟΒΙΤΗΣ